

Huisartsen hebben meer vertrouwen in lokale apotheek

NZa: huisarts moet Th

Huisartsenpraktijk Prinsenbeek wilde haar patiënten niet doorverwijzen naar de Thuisapotheek, omdat deze onvoldoende waarborg zou bieden voor de medicatiebewaking. De Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) legde de huisartsen wegens hun aanmerkelijke marktmacht de verplichting op de Thuisapotheek toe te laten tot hun netwerk.

Tekst | Catelijne Bach en Natascha Linssen

Het recht bekeken

Wat speelde hier?

Een huisartsenmaatschap in Prinsenbeek publiceerde de volgende boodschap op haar website: "Onze praktijk werkt niet mee aan de werkwijze van de Thuisapotheek. Wij kunnen uw medicatiebewaking op die manier niet voldoende waarborgen". De Thuisapotheek wendde zich tot de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa), waarna de NZa een onderzoek instelde.

Waar keek de NZa naar?

De NZa onderzocht of de huisartsen beschikken over aanmerkelijke marktmacht (AMM). Als huisartsen AMM hebben, betekent dit dat zij zo veel macht hebben in de voor hun relevante zorgmarkt, dat zij zich onafhankelijk van hun concurrenten en patiënten kunnen gedragen. Dit kan de ontwikkeling van concurrentie en de werking van de vrije markt beperken en is daarom niet wenselijk. Om te kunnen bepalen of sprake is van AMM, moet de positie van de zorgaanbieder op de relevante markt worden onderzocht. De NZa kijkt dan naar de productmarkt en de geografische markt. Voor de productmarkt keek de NZa naar de zorg die huisartsen leveren. Deze zorg kan niet zomaar door andere zorgaanbieders geleverd worden. De huisarts is nu eenmaal het eerste aanspreekpunt voor mensen met vragen over hun gezondheid. Veel mensen hebben een vertrouwensband met hun huisarts. De huisarts begeleidt en adviseert mensen tijdens en na hun ziekte en vervult een poortwachtersrol bij eventuele doorverwijzing naar andere zorgverleners.

Vervolgens keek de NZa naar de geografische markt waarin de huisartsen actief zijn. Daarvoor heeft de NZa bij de zorgverzekeraars Achmea, CZ en VGZ informatie opgevraagd. De NZa verzocht deze zorgverzekeraars om de postcodes van hun verzekerden in de provincie Noord-Brabant aan te leveren, samen met de postcodes van de huisartsen bij wie deze verzekerden staan ingeschreven. Hieruit bleek onder meer dat tussen de 70 en 80% van de patiënten van Huisartsenpraktijk Prinsenbeek woont in Prinsenbeek. De overige inwoners van Prinsenbeek stonden ingeschreven bij een groot aantal andere huisartsen. De NZa concludeerde dat de geografische markt in dit geval gelijk is aan het dorp Prinsenbeek.

Wat was de conclusie van de NZa?

Indien een zorgaanbieder op de relevante markt een marktaandeel van 55% of meer heeft, wordt een zorgaanbieder geacht zich onafhankelijk van de andere marktpartijen te (kunnen) gedragen en dus AMM te hebben. De NZa oordeelde dat de huisartsen te Prinsenbeek AMM hadden, omdat zij in Prinsenbeek een marktaandeel van 80 tot 90% hadden. Daarbij wog de NZa ook mee dat patiënten in Prinsenbeek niet of nauwelijks kunnen wisselen van huisarts. In de directe omgeving van de praktijk bevonden zich negen andere huisartsenpraktijken, die een mogelijk alternatief kunnen bieden voor de Huisartsenpraktijk Prinsenbeek. Op navraag van de NZa gaven echter zeven van deze praktijken aan dat zij in principe geen nieuwe patiënten aannemen uit Prinsenbeek. De Huisartsenpraktijk Prinsenbeek ondervond dus weinig concurrentie.

Huisapothek toelaten

Was de AMM hier een bezwaar?

De NZa verwacht van een huisarts met AMM dat deze de patiënt op basis van objectieve informatie adviseert, bijvoorbeeld over de door deze patiënt in te schakelen apotheek. Vervolgens moet de patiënt zelf kunnen bepalen naar welke apotheek hij gaat. De huisarts mag bij zijn advies wel een oordeel geven over de kwaliteit van de apotheek. Hij mag de patiënt echter niet belemmeren om zich te wenden tot de apotheek van zijn keuze. De Huisartsenpraktijk Prinsenbeek wilde haar patiënten niet doorverwijzen naar de Thuisapothek. Vanwege de AMM van de Huisartsenpraktijk Prinsenbeek en de feitelijke onmogelijkheid voor patiënten om zich aan te sluiten bij een andere huisartsenpraktijk in Prinsenbeek, konden deze patiënten daardoor niet kiezen voor de Thuisapothek. Dit vond de NZa niet juist.

Welke stappen nam de NZa?

De NZa legde de huisartsen de verplichting op om transparant te zijn over verwijzingen naar apotheken en om alle (internet-) apotheken hetzelfde te behandelen. Dit betekende dat de huisartsen de Thuisapothek toegang moeten verlenen tot hun elektronische netwerk voor het uitwisselen van gegevens zoals

recepten en berichten. Verder moest de praktijk op haar website aangeven dat patiënten de vrijheid hebben om de apotheek van hun keuze in te schakelen.

Ten slotte ...

Het bezwaar dat de huisartsen hadden tegen de Thuisapothek was dat deze onvoldoende waarborg zou bieden voor de medicatiebewaking van hun patiënten. De NZa volgde hier echter het oordeel van de Inspectie, dat de Thuisapothek verantwoorde farmaceutische zorg levert. Verder gaven de huisartsen aan dat zij meer vertrouwen hadden in de apotheek uit hun lokale samenwerkingsverband in Prinsenbeek. De NZa stelde dat zij oog heeft voor het vertrouwen en gemak dat een dergelijk samenwerkingsverband kan bieden. Dergelijke afwegingen mogen echter niets afdoen aan de keuzevrijheid van de patiënt. Zij ziet deze keuzevrijheid als 'motor', onder meer voor innovatieve diensten.

De NZa heeft een soortgelijk onderzoek gedaan naar Zorggroep Almere. Over deze kwestie zal zij op korte termijn uitspraak doen.

Catelijne Bach en Natascha Linssen zijn advocaten bij Van Iersel Luchtman Advocaten (www.vil.nl). Catelijne Bach is tevens zorgmakelaar.

Het vertrouwen dat huisartsen hebben in de lokale apotheek mag volgens de NZa niets afdoen aan de keuzevrijheid van de patiënt.